

[Formanden.]

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om skolelæger.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i færdselslov.

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om danske skibes forsikring mod krigsfare.

Mødet hævet kl. 17⁴⁵.

78. møde.

Onsdag den 27. marts kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om skattefri afskrivninger m. v. og forslag til lov om investeringsfonds.

Medlem af folketinget Søren Olesen har meddelt mig, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om folkeforsikring. (Vedrørende ophævelse af folkepensionens mindstebeløb).

Folketingsmand Weikop har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Er det rigtigt, således som det er oplyst i dagspressen, at justitsministeren tillader politiet at benytte tjenestelokaler til omsætning af varer gennem såkaldte indkøbstjenester?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid efter spørgetiden i dag.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Kampmann): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om skattefri afskrivninger m. v. og forslag til lov om investeringsfonds.*

Disse to forslag må bedømmes på baggrund af den omfattende investeringsvirksomhed, som i de kommende år vil blive nødvendig, hvis vort beskæftigelses- og valutaproblem skal finde en tilfredsstillende løsning. I de senere år har den økonomiske politik jo haft til formål at sikre valutabalancen. Derfor er renten forhøjet og overskuddet på statsregnskabet sat i vejret. På denne måde er forbrugsstigningen blevet dæmpet til fordel for en forøgelse af eksporten, navnlig af industrivarer; men desværre har denne politik tillige begrænset investeringerne og ført til stagnerende produktion. På lidt længere sigt kan vi imidlertid ikke løse beskæftigelses- og valutaproblemerne ad denne vej. Produktionen og beskæftigelsen må atter bringes til at stige, og denne stigning må først og fremmest sætte ind på områder, hvor den bidrager til større valuta-indtjening. Navnlig må industrieksporten sættes yderligere i vejret. En sådan udvikling forudsætter imidlertid en udbygning af vort produktionsapparat og større produktivitet og konkurrenceevne.

Den tekniske udvikling, vi nu er inde i, kræver på næsten alle områder større investering pr. beskæftiget arbejder end hidtil. Jeg skal i denne forbindelse blot pege på den forestående automatisering af industriproduktionen og de store anlægsudgifter til kraftværker, vi må regne med, efterhånden som kravene til elektricitetsproduktionen øges og det bliver nødvendigt at anvende atomkraft på dette område. Behovet for investeringer vil yderligere vokse, når de store årgange melder sig på arbejdsmarkedet og der skal skaffes produktionsmidler

[Finansministeren.]

til deres beskæftigelse. Inden for landbruget vil en fortsat rationalisering kræve endnu flere landbrugsmaskiner og navnlig omfattende forbedringer af avlsbygningerne, og desuden vil trafikens udvikling nødvendiggøre omfattende udvidelser af vejanlæg og af de kollektive trafikmidler. Jeg skal i denne forbindelse blot nævne hovedstadens trafikproblemer og planerne om bygning af en undergrundsbane.

Der vil endvidere i de kommende år være behov for et betydeligt boligbyggeri. Også på dette felt vil de store årgange efterhånden gøre sig gældende.

Endelig vil der fremover være trang for betydelige investeringsudgifter til uddannelsesformål, til udbygning af vort sundhedsvæsen og på en række andre områder.

Disse omfattende investeringer vil kun kunne gennemføres, hvis vi indretter hele vor økonomiske politik med dette formål for øje. Dette kræver en lang række foranstaltninger til fremme af opsparingen og til sikring af, at den forøgede opsparing benyttes til finansiering af de vigtigste investeringsopgaver.

De lovforslag, jeg i dag skal fremsætte for det høje ting, berører kun en del af disse spørgsmål, men det drejer sig om et meget vigtigt område, nemlig den skattemæssige behandling af de private erhvervsvirksomheders investeringer. De ofte ret høje procenter, der anvendes ved beskattningen af den øverste del af indkomsterne i de private erhverv, kan jo hæmme initiativet og villigheden til at løbe en økonomisk risiko, ligesom skattebetalingen kan vanskeliggøre finansieringen af udvidelser, navnlig for virksomheder, der er i hurtig vækst. Det er derfor meget vigtigt, at vort skattesystem indrettes således, at de virksomheder, der udvider deres produktionsapparat, skattemæssigt stilles gunstigere end de virksomheder, hvis fortjeneste fortrinsvis anvendes til forbrug. Men det er efter min opfattelse lige så vigtigt, at de skattemæssige begunstigelser, der indrømmes for at fremme investeringerne, også virkelig tilfalder de skatteydere, der udvider deres produktionsapparat, og at der ikke ad denne vej åbnes adgang til gevinster, der kan realiseres skattefrit.

Det første af de to lovforslag handler om adgangen til skattefrit at afskrive på pro-

duktionsmidler, der er anskaffet, og om beskattningen ved salg af aktiver, på hvilke der er afskrevet skattefrit, medens det andet forslag åbner mulighed for at foretage skattefrie henlæggelser til brug ved senere anskaffelser af produktionsmidler. Der er således en nær sammenhæng mellem bestemmelserne i de to forslag, og de vil set under ét kunne få stor betydning for den private erhvervsudvikling i de kommende år.

Det har længe været erkendt, at det gældende afskrivningssystem i mange henseender er utilfredsstillende, og allerede min forgænger nedsatte — i 1952 — et udvalg, der bl. a. skulle udarbejde forslag til et nyt og mere tidssvarende afskrivningssystem samt om investeringsfonds. Udvalget, der omfatter repræsentanter for erhvervene og skatteadministrationen, har for godt en måned siden afgivet betænkning om disse spørgsmål. Denne betænkning er i alt væsentligt lagt til grund ved udarbejdelsen af de to lovforslag, og jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at takke udvalget for dets store og værdifulde arbejde.

Når en revision af vort afskrivningssystem nu forekommer ønskelig, skyldes det først og fremmest, at de gældende regler er særdeles uoverskuelige. Man arbejder i virkeligheden med to sæt regler, nemlig dels med den praksis, der har udviklet sig på baggrund af statsskattelovens bestemmelser om, at ordinære afskrivninger kan fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, dels med de regler om ekstraordinære afskrivninger, der siden finansåret 1940-41 har været gældende med hjemmel i tekstanmærkninger på de årlige finanslove.

De ordinære afskrivninger på maskiner, inventar, skibe og lignende beregnes på grundlag af anskaffelsessummen og fordeles med lige store beløb over det pågældende driftsmiddels sandsynlige levetid. Aktivets kun nedskrives til den såkaldte scrapværdi, der i de fleste tilfælde svarer til et års ordinære afskrivning. Da den tekniske levetid er vidt forskellig for de forskellige arter af aktiver, må skatteyderne og skattemyndighederne arbejde med et utal af afskrivningssatser. Afskrivningsplanen kan ikke fraviges. Hvis man et år undlader at afskrive ordinært, kan det pågældende afskrivningsbeløb ikke fradrages i indkomsten for et senere år.

[Finansministeren.]

For bygningers vedkommende anvendes lignende afskrivningsregler; dog kan der ikke afskrives på beboelsesejendomme, kontorbygninger o. lign.

Ekstraordinære afskrivninger kan efter de nu gældende regler foretages på nye maskiner, skibe og visse bygninger, der anvendes i produktionsvirksomheder. Der er desuden adgang til at afskrive ekstraordinært på udgifter til ombygning af skibe og af visse bygninger; og erhvervsvirksomheder, der ikke er produktionsvirksomheder, kan endelig i visse tilfælde afskrive ekstraordinært på nye maskiner o. lign., der anskaffes som led i en udskiftning af betydeligt omfang. Ekstraordinær afskrivning foretages på den måde, at en del af anskaffelsessummen udskilles til særlig hurtig afskrivning. For skibe og maskiner m. v. kan der foretages ekstraordinær afskrivning på halvdelen af anskaffelsessummen, medens den tilsvarende andel for bygninger er 40 pct. Den ekstraordinære afskrivning skal for maskiner og skibes vedkommende fordeles over mindst 3 år og for bygningers vedkommende over mindst 4 år, men skatteyderne kan, hvis de ønsker det, fordele afskrivningen over en lidt længere periode.

Skattefri afskrivning kan altid foretages af skatteydere, der fører regnskab. Ikke-regnskabsførende skatteydere kan kun afskrive på visse aktiver, medens anskaffelsesudgiften for driftsmidler, der ikke er genstand for afskrivning, kan fradrages fuldt ud i det år, hvori det pågældende aktiv udskiftes.

I tilknytning til de ekstraordinære afskrivninger er der givet særlige regler om beskatning af avancer ved salg af aktiver, der har været genstand for ekstraordinær afskrivning. De gældende regler går i korthed ud på, at avancen skal indkomstbeskattes i det omfang, den svarer til den merafskrivning, som skyldes reglerne om ekstraordinær afskrivning. Resten af avancen behandles på samme måde som den avance, der indvindes ved salg af aktiver, hvorpå der alene er afskrevet ordinært. For skibes og bygningers vedkommende bliver der i disse tilfælde normalt ikke tale om beskatning af avance. Til gengæld vil tab ved salg af disse aktiver som regel ikke kunne fradrages ved indkomstopgørelsen.

Hvor det drejer sig om maskiner, inventar og lignende driftsmateriel, er eventuel avance delvis skattepligtig, nemlig i det omfang den overstiger 30 pct. af den oprindelige anskaffelsessum. Ved salg af enkelte driftsmidler beskattes dog højst den del af fortjenesten, der overstiger 500 kr., og ved samlet afståelse af den pågældende virksomhed højst den del af avancen, der overstiger 5 000 kr. Tab ved salg af maskiner m. v. kan derimod fradrages fuldt ud ved indkomstopgørelsen.

De ekstraordinære afskrivninger har ofte været kritiseret på grund af de meget store fradrag i indkomsten, som visse erhvervsdrivende har kunnet opnå i kraft af disse regler. Det er imidlertid mit indtryk, at man navnlig har hæftet sig ved, at en stor investeringsudgift i ét år giver adgang til ofte betydelige afskrivningsbeløb i afskrivningsperiodens første år. Derimod har man ikke altid gjort sig klart, at de ekstraordinære afskrivninger i disse år til gengæld medfører en tilsvarende nedsættelse af de samlede ordinære afskrivningsbeløb i resten af afskrivningsperioden.

Skatteyderens samlede afskrivningsmuligheder er altså de samme, hvad enten han afskriver ekstraordinært eller han alene foretager ordinære afskrivninger. I intet tilfælde kan han afskrive mere end forskellen mellem anskaffelsessummen og scrapværdien for det pågældende aktiv. Den fordel, han opnår ved at afskrive ekstraordinært, er en fremskyndelse af afskrivningerne, som medfører en vis udsættelse af indkomstbeskatningen, altså en skattekredit.

En sådan skattekredit vil altid indebære en rentefordel for skatteyderen, men samtidig er der sandsynlighed for, at hans indtægt stiger i afskrivningsperiodens senere år, hvor de ordinære afskrivningsbeløb er særlig lave, således at den samlede skat for hele afskrivningsperioden bliver større, end hvis han alene havde afskrevet ordinært.

Hvis indtægtsforholdene udvikler sig således, at indtægten falder i løbet af afskrivningsperioden, vil skatteyderen have haft en reel fordel af at afskrive ekstraordinært i begyndelsen af perioden. I så fald har de ekstraordinære afskrivninger medvirket til at udjævne indkomsterne i afskrivningsperioden, og dette betyder, at stat og kom-

[Finansministeren.]

mune i et begrænset omfang deltager i den risiko, der nu engang er forbundet med at investere.

Hvis en virksomhed er i stand til år for år at foretage betydelige investeringer, vil den udsættelse med indkomstbeskatningen, som de ekstraordinære afskrivninger giver anledning til i de første år, ganske vist blive udstrakt over så langt et tidsrum, at der næsten bliver tale om en permanent skattnedsættelse. I de fleste tilfælde vil dette dog forudsætte, at investeringerne er stigende fra år til år, og en permanent skattekredit har derfor til forudsætning, at virksomheden ud over selve skattekreditten selv binder stadig stigende beløb i nye investeringer.

Der er således ingen tvivl om, at de ekstraordinære afskrivninger i forbindelse med de forholdsvis høje beskatningsprocenter, der rammer den øverste del af indtægten, i høj grad tilskynder til at foretage investeringer.

Fra erhvervenes side har der været rettet den indvending mod de ekstraordinære afskrivningsregler, at de kun vedtages for et år ad gangen, og at dette gør det vanskeligt at disponere på længere sigt. Der har da også i afskrivningsudvalget været enighed om, at det er nødvendigt at gennemføre et permanent afskrivningssystem. Der har endvidere været enighed om, at dette system må udformes således, at der gives adgang til at foretage forholdsvis store afskrivninger i afskrivningsperiodens første år, og at skatteyderne inden for visse grænser skal have adgang til efter ønske at fordele afskrivningsbeløbene på de enkelte indkomstår. Samtidig har udvalget bestræbt sig for at forenkle det bestående afskrivningssystem med dets mange forskellige afskrivningssatser og dets meget komplicerede regler om den skattemæssige behandling af avance og tab. Samtlige medlemmer af udvalget — altså også erhvervenes repræsentanter — har tiltrådt, at der i forbindelse med et nyt afskrivningssystem må gennemføres nye regler, der bevirker, at hele avancen ved salg af maskiner, inventar og lignende driftsmidler samt skibe bliver inddraget under beskatning.

Efter forslaget til lov om skattefri afskrivninger falder de aktiver, der kan gøres

til genstand for afskrivning, i tre hovedgrupper. Den første hovedgruppe omfatter maskiner, inventar og lignende driftsmidler, den anden hovedgruppe omfatter skibe og den tredje bygninger.

Fælles for alle tre hovedgrupper er, at grundlaget for afskrivning som hidtil er den faktiske anskaffelsessum, og aktiver kan i princippet nedskrives fuldt ud. Den hidtidige regel om, at der kun kan nedskrives til scrapværdi, foreslås således afskaffet. Medens ekstraordinære afskrivninger kun kan foretages på aktiver, der er anskaffet som ny, gør det efter de nu foreslåede regler ikke nogen forskel, om det aktiv, der afskrives på, er anskaffet som nyt eller som brugt. Endvidere er forslagens regler ens for regnskabsførende og ikke-regnskabsførende skatteydere, ligesom afskrivningerne beregnes efter samme regler for produktionsvirksomheder og andre virksomheder.

De foreslåede bestemmelser om den skattemæssige behandling af fortjeneste eller tab ved salg af aktiver, der kan afskrives skattefrit, omfatter ikke alene egentlige salg, men også gaveoverdragelser. Endvidere sidestilles modtagne forsikrings- eller erstatningssummer med salgssummer.

Den første hovedgruppe af aktiver omfatter altså maskiner, inventar og lignende driftsmidler. En virksomhed skal fremtidig beregne afskrivningen under ét for alle aktiver i denne gruppe. Dog skal der foretages særskilt afskrivning på driftsmidler, der både benyttes privat og erhvervsmæssigt, f. eks. personautomobiler. Endvidere behøver driftsmidler med en levetid af under 3 år eller en anskaffelsespris på under 500 kr. ikke at indgå i de samlede afskrivninger, idet forslaget giver skatteyderne adgang til at fradrage udgifter til disse driftsmidler i købsåret.

Bortset fra de lige nævnte tilfælde skal afskrivningen foretages på saldoværdien. For det første år, hvor de nye regler anvendes, opgøres denne saldoværdi som anskaffelsessummen efter fradrag af afskrivninger, der er foretaget i de forudgående år. Hertil lægges udgifter til anskaffelser, der foretages i årets løb, medens beløb, der er indvundet ved salg af driftsmidler, fratrækkes. Årets afskrivningsbeløb beregnes med indtil 25 pct. af saldoværdien. Herefter

[Finansministeren.]

nedsættes saldoen med afskrivningsbeløbet, og den således reducerede saldo værdi reguleres i det følgende år med beløb, der i dette år er anvendt til køb eller indvundet ved salg af driftsmidler. På grundlag af den saldo værdi, der fremkommer efter disse reguleringer, beregnes afskrivningsbeløbet for det andet år, og samme fremgangsmåde benyttes i de efterfølgende år.

Ser man bort fra reguleringer som følge af køb og salg af driftsmidler, vil en virksomhed, der afskriver med de fulde 25 pct. hvert år, kunne afskrive en saldo værdi på 100 000 kr. med 25 000 kr. det første år, 25 pct. af 75 000 kr. eller 18 750 kr. det andet år, med 25 pct. af 56 250 kr. eller ca. 14 060 kr. i det tredje år og med 25 pct. af 42 190 kr. eller 10 547 kr. i det fjerde år. Disse regler bevirker, at de årlige afskrivninger på en given anskaffelsessum år for år bliver lavere, og at en meget væsentlig del af anskaffelsessummen afskrives i løbet af afskrivningsperiodens første år. Inden for de første 4 år vil der således, hvis størst mulig afskrivning foretages, kunne afskrives i alt godt to tredjedele af anskaffelsessummen. Som allerede berørt behøver skatteyderen ikke at foretage så store afskrivninger. Han kan endog helt lade være at afskrive i et eller flere år, såfremt han ønsker det. Hvis afskrivningsmulighederne i et eller flere år ikke udnyttes fuldt ud, bevirker dette, at skatteyderen får en større saldo at afskrive på i de følgende år.

Som nævnt skal beløb, der indvindes ved salg af driftsmidler, fratrækkes i saldo værdien. Hvis driftsmidlet er solgt med for-tjeneste, vil saldo værdien derfor ikke alene blive nedsat med den endnu ikke afskrevne værdi, hvormed driftsmidlet indgår i saldoen, men også med selve avancen. Dette vil sige, at avancen kommer under beskatning på den måde, at sælgerens afskrivningsgrundlag i salgsåret og de følgende år formindskes med avancebeløbet.

Det kan efter disse regler forekomme, at fradraget for salgssummen af den nævnte art bliver så stort, at saldo værdien et år bliver negativ. En sådan negativ saldo, der er udtryk for en ubeskattet avance, medregnes i den skattepligtige indkomst for

det følgende år i det omfang, den ikke bringes ud af verden ved anskaffelser i dette år.

Hvis et driftsmiddel sælges for et beløb, der er mindre end den uafskrevne restværdi, vil saldo værdien kun blive nedsat med selve salgssummen, medens et beløb svarende til tabet fortsat vil indgå i saldoen og blive afskrevet sammen med denne. Tabet vil således efterhånden blive fradraget ved indkomstopgørelsen i form af afskrivning. Som reglerne er nu, kan tab ved salg af driftsmidler imidlertid fradrages ved indkomstopgørelsen allerede i salgsåret, og også efter forslaget vil skatteyderen få adgang til, hvis han ønsker det, at fradrage tabet allerede i dette år.

Ved samlet salg af en virksomhed er de foreslåede regler om avancebeskatning ikke særlig anvendelige. Dels er det mindre hensigtsmæssigt at udskyde avancebeskatningen til året efter virksomhedens salg, dels vil en almindelig indkomstbeskatning af avancen i et enkelt år ofte virke meget tilfældigt. Der vil jo ret hyppigt være tale om betydelige avancebeløb, der i realiteten vedrører en række forudgående år. En progressiv indkomstbeskatning af disse beløb på toppen af et enkelt års indkomst vil virke meget hårdt, medmindre avancen helt eller delvis opvejes af, at skatteyderens øvrige indtægt i det pågældende år er negativ.

Afskrivningsudvalget har derfor overvejet andre muligheder for beskatning i disse tilfælde og har foreslået, at halvdelen af avancen ved samlet salg undergives almindelig indkomstbeskatning i salgsåret — altså en regel svarende til den, der efter ligningsloven gælder ved beskatning af avancer ved salg af goodwill, tidsbegrænsede rettigheder og lignende. Efter dette forslag vil skatten imidlertid også blive påvirket af størrelsen af skatteyderens øvrige indkomst i salgsåret. Jeg har derfor fundet det rimeligere at foretrække den anden løsning, som udvalget har peget på, nemlig en beskatning af avancen med en fast procent. På basis af et skøn over de gennemsnitlige beskatningsprocenter hos de skatteydere, der kan forventes at opnå avancer ved samlet salg af driftsmidler, er denne procent i lovforslaget fastsat til 35,

[Finansministeren.]

Tab ved samlet salg af en virksomhed skal som hidtil kunne fradrages ved indkomstopgørelsen for salgsåret.

Den anden hovedgruppe omfatter skibe. Afskrivningen på skibe skal efter forslaget foretages efter regler, der ganske svarer til dem, jeg lige har omtalt. Afskrivningen skal altså foretages som en saldoafskrivning med indtil 25 pct. af saldoværdien, og avance og tab ved salg skal undergives samme skattemæssige behandling som avance og tab ved salg af maskiner og lignende driftsmidler.

Medens der efter forslagets bestemmelser i øvrigt kun kan afskrives på aktiver, der er anskaffet, foreslås der for skibe indført adgang til såkaldte forskudsafskrivninger svarende til den adgang, rederierne nu har til at afskrive ekstraordinært på kontrahe-rede, men endnu ikke leverede skibe.

Der er fortrinsvis behov for forskudsafskrivninger på større skibe, idet leveringstiden her er meget lang og betydelige udbetalinger ofte må præsteres inden leveringen. Det er derfor foreslået, at der kun skal kunne foretages forskudsafskrivning på skibe, hvis anskaffelsessum andrager mindst 1 mill. kr. Fra og med det indkomstår, hvori kontrakten sluttes, og indtil leveringsåret skal der årligt kunne afskrives indtil 15 pct. af kontraktsummen. Den samlede forskudsafskrivning kan dog ikke andrage mere end 30 pct. af den aftalte byggesum. Når skibet leveres, indgår det på rederiets saldo med anskaffelsessummen efter fradrag af de foretagne forskudsafskrivninger, og den videre afskrivning beregnes på sædvanlig måde af saldoværdien.

Da de skattefrie henlæggelser, der kan foretages ifølge lovforslaget om investeringsfonds, også er en slags forskudsafskrivninger på aktiver, som anskaffes i et senere år, skal årets forskudsafskrivning på skibe fragå i de beløb, der i det pågældende år kan henlægges til investeringsfonds.

Forslaget indeholder bestemmelser, der sikrer, at foretagne forskudsafskrivninger bliver beskattet, såfremt kontrakter om bygning af skibe ophæves. Endvidere foreslås det, at avance ved salg af kontrakter om bygning af skibe altid skal medregnes ved indkomstopgørelsen, ligesom tab altid skal fratrækkes.

Som allerede nævnt er den procent, hvormed der efter forslaget kan beregnes skattefrie afskrivninger på saldoværdierne, fastsat til højst 25. Procenten er fælles for alle arter af maskiner, inventar og lignende driftsmidler samt skibe. De 25 pct. af saldoværdien svarer nogenlunde til afskrivningsmulighederne efter de gældende regler, hvis den ordinære afskrivningsprocent er 10 og de ekstraordinære afskrivninger foretages hurtigst muligt.

De 10 pct.s ordinære afskrivning er vel i øjeblikket den hyppigst anvendte sats for maskiner, og for hovedparten af maskinparken vil afskrivningsmulighederne efter forslaget stort set blive de samme som nu. For en del driftsmateriel, der kan afskrives ekstraordinært — f. eks. biler — ligger de ordinære afskrivningssatser gennemgående over 10 pct., og for disse aktiver vil forslagets bestemmelser altså medføre, at afskrivningen ikke kan gennemføres så hurtigt som efter de gældende regler. Til gengæld er de ordinære afskrivningsprocenter for skibe, inventar og en række driftsmidler lavere end 10, og for disse aktiver vil forslaget derfor åbne mulighed for hurtigere afskrivning end hidtil. Det er ikke muligt at foretage nogen opgørelse over de samlede ændringer i erhvervslivets afskrivningsmuligheder som følge af den foreslåede overgang til saldoafskrivning med 25 pct., men jeg vil skønne, at der for erhvervslivet som helhed vil blive adgang til at foretage årlige afskrivninger af nogenlunde samme størrelse som hidtil. I de første år vil de nye regler antagelig forøge afskrivningsmulighederne noget, bl. a. på grund af adgangen til også at afskrive på scrapværdierne.

Når man for at forenkle afskrivningssystemet erstatter de mange forskellige afskrivningssatser med en fælles højeste procent, vil der selvfølgelig blive tale om visse forskydninger i de beløb, som i de enkelte virksomheder årligt kan afskrives. Det nye system vil muliggøre hurtigere afskrivning i virksomheder, der har investeret forholdsvis store beløb i driftsmidler med særlig lang levetid, medens virksomheder, der hovedsagelig benytter driftsmidler med kort levetid, ikke kan afskrive så hurtigt som hidtil. Disse forskydninger vil tilskynde til øget investering i skibe og maskinanlæg med lang levetid, og en sådan udvikling vil

[Finansministeren.]

utvivlsomt bidrage til øget produktivitet og større valutaindtjening.

Fra erhvervenes side er der i afskrivningsudvalget fremsat ønske om en afskrivningsprocent på 30. Man har i denne forbindelse henvist til, at en adgang til at afskrive i hurtigere takt end hidtil ville føre til øget investeringsvirksomhed. Det er sikkert også rigtigt; men til gengæld ville de pågældende skatteyderes indkomstskat blive nedsat med betydelige beløb navnlig i de første år, hvori de nye regler anvendes. Det foreliggende forslag vil imidlertid — selv med en afskrivningsprocent på 25 — på en række punkter medføre udvidede afskrivningsmuligheder navnlig i de første år. Samtidig vil de foreslåede skattefri henlæggelser til investeringsfonds, som jeg senere skal vende tilbage til, kunne føre til omfattende skattnedsættelser, og på denne baggrund har jeg ikke fundet det forsvarligt at fastsætte afskrivningsprocenten højere end til 25.

Den tredje hovedgruppe af aktiver, der kan afskrives på, er bygninger. Hvilke bygninger der kan gøres til genstand for afskrivning, skal efter forslaget afgøres efter praktisk taget samme retningslinjer som hidtil. Det afskrivningssystem, der foreslås for bygninger, afviger heller ikke ret meget fra de gældende regler.

En afskrivning på saldoværdien er nemlig ikke særlig hensigtsmæssig, når det drejer sig om aktiver med så lang levetid som bygninger. Efter forslaget skal almindelige afskrivninger på bygninger derfor som hidtil foretages for hver bygning for sig og fastsættes under hensyn til bygningens sandsynlige levetid. Almindelige skattefri afskrivninger på anskaffelsessummen skal kunne foretages med lige store beløb i afskrivningsperiodens enkelte år, og i modsætning til, hvad der gælder nu, skal også scrapværdien kunne afskrives. Afskrivningen skal altså ske med en fast procent ligesom de nuværende ordinære afskrivninger, og den omstændighed, at en skatteyder ikke foretager almindelig afskrivning i et enkelt år, giver ham ikke ret til at foretage større afskrivninger senere eller til at fortsætte afskrivningen ud over den levetid, der oprindeligt er anslået.

Til afløsning af de ekstraordinære afskrivninger på bygninger åbnes der efter for-

slaget adgang til „ekstraafskrivninger“. Disse omfatter indtil 40 pct. af anskaffelsessummen, der skal afskrives i løbet af 10 år efter erhvervelsen. Dog kan ekstraafskrivningen i det enkelte år højst andrage 10 pct. af anskaffelsessummen. Ekstraafskrivning kan kun foretages, hvis der samtidig sker almindelig afskrivning på den pågældende bygning, og den omstændighed, at der foretages ekstraafskrivning, medfører ikke nogen nedsættelse af de almindelige afskrivninger i de enkelte år. Derimod bevirker ekstraafskrivningen en afkortning af afskrivningsperioden, idet de almindelige afskrivninger ophører, når hele anskaffelsessummen er afskrevet.

Ekstraafskrivning skal efter forslaget kunne foretages såvel på nyopførte som på ældre bygninger.

Med hensyn til beskatningen af avance ved salg af bygninger sker der ingen ændringer i de gældende regler i de tilfælde, hvor der ikke er foretaget ekstraafskrivning. Fortjeneste vil altså normalt ikke påvirke indkomstopgørelsen. Er der derimod foretaget ekstraafskrivning, skal avancen beskattes med en fast procent på 35 ligesom avance ved salg af skibe, maskiner og inventar og andre driftsmidler. For bygningers vedkommende kan det beløb, en sælger skal beskattes af, dog ikke overstige summen af de almindelige afskrivninger og ekstraafskrivninger, som han har foretaget i den tid, han har ejet bygningen. Denne regel betyder en vis udvidelse af avancebeskatningen, idet der efter de gældende regler om ekstraordinære afskrivninger kun kan blive tale om beskatning af en del af de foretagne afskrivninger, nemlig den merafskrivning, der skyldes ekstraordinær afskrivning. Tab ved salg af bygninger skal behandles efter de hidtil gældende regler. Dette vil sige, at sådanne tab normalt ikke kan fradrages ved indkomstopgørelsen, heller ikke hvor der er foretaget ekstraafskrivning.

De foreslåede afskrivningsregler skal som hovedregel anvendes fra og med det indkomstår, der lægges til grund ved beskatningen for skatteåret 1958-59 — altså det indkomstår, vi nu er inde i. De gældende regler om beskatning af avancer og om fradraget for tab finder dog anvendelse på overdragelse og lignende, der finder sted inden 1. juli 1957. De foreslåede afskriv-

[Finansministeren.]

ningsregler kan som allerede nævnt i visse tilfælde medføre, at der ikke kan afskrives så hurtigt som hidtil. Forslaget indeholder derfor særlige overgangsbestemmelser, hvorefter skatteydere, der efter de gældende regler kan afskrive visse anskaffelser ekstraordinært, for disse anskaffelsers vedkommende kan vælge at fortsætte afskrivningen efter det hidtidige system; for maskiner m. m. og skibe skal restværdien dog afskrives efter de nye regler, når de ekstraordinære afskrivninger er udnyttet fuldt ud, eller når fristen for ekstraordinær afskrivning er udløbet.

De noget friere afskrivninger, som lovforslaget åbner adgang til, forudsætter — som allerede nævnt — at avancer ved salg af driftsmidler beskattes i videre udstrækning end hidtil.

De nugældende regler om skattepligtens ophør f. eks. ved dødsfald eller ved udrejse af landet foreslås dog ikke ændret. Det vil derfor i disse tilfælde ofte forekomme, at en avance, der efter sin art er skattepligtig, ikke bliver beskattet. Afskrivningsudvalget har været opmærksom på disse forhold, og der har i udvalget været enighed om, at gennemførelsen af det ny afskrivningssystem forudsætter en ændring i de lige nævnte regler.

Det skattereforfforslag, som for tiden er til behandling i folketinget, indeholder bestemmelser, hvorefter de her nævnte mangler afhjælpes. Jeg har derfor ikke fundet anledning til at foreslå særlige bestemmelser om beskatning af de her omtalte avancer f. eks. i dødsboer eller ved fraflytning. Hvis det ikke i nær fremtid viser sig muligt at skabe tilknytning til nye og mere hensigtsmæssige almindelige regler om beskatning i disse tilfælde, må jeg imidlertid forbeholde mig at stille forslag, der sikrer, at de avancer, der efter lovforslaget om skattefri afskrivninger principielt er skattepligtige, ikke unddrages beskatning som følge af reglerne om skattepligtens ophør.

Jeg skal herefter gå over til at omtale det andet lovforslag — om investeringsfonds.

Efter forslaget skal erhvervsdrivende have adgang til i den skattepligtige indkomst at fradrage visse henlæggelser. De henlagte beløb skal anvendes til køb af aktiver, der

kan afskrives efter reglerne i forslaget til lov om skattefri afskrivninger.

Henlæggelsen skal mindst andrage 500 kr., og det højeste beløb, der kan henlægges i det enkelte år, er 15 pct. af årets overskud ved selvstændig erhvervsvirksomhed. Ved opgørelsen af dette overskud skal renteindtægter, aktieudbytter o. lign. ikke medregnes, og renteudgifter skal på den anden side ikke fradrages. Formålet med disse bestemmelser er, at erhvervsdrivende, der arbejder med stor gæld og store renteudgifter, skal have adgang til at foretage henlæggelser på lige fod med mere velkonsoliderede konkurrenter. Endvidere skal betalte personlige skatter ikke fradrages ved opgørelsen af det overskudsbeløb, hvoraf de 15 pct. beregnes. For at undgå enhver misforståelse gør jeg opmærksom på, at forslaget om afskaffelsen af skattefradragsretten på dette punkt er anbefalet af afskrivningsudvalget — altså også af erhvervenes repræsentanter.

For at en henlæggelse skal medføre skattefrihed, må den skattepligtige efter udløbet af det indkomstår, hvori henlæggelsen er sket, med senest samtidig med indgivelsen af selvangivelsen for dette år indsætte et beløb på en spærret bankkonto. Denne bankkonto kaldes „konto for investeringsfond“.

For skattepligtige, der fører regnskab, skal indskuddet på en spærret konto andrage halvdelen af det henlagte beløb, medens det for andre skatteydere skal svare til den fulde henlæggelse. Disse indskud skal bl. a. sikre det skattekrav, der opstår, dersom henlæggelserne ikke er anvendt til anskaffelser inden udløbet af den i forslaget fastsatte 10 års frist.

De henlagte beløb kan tidligst anvendes 1 år efter indsættelsen på spærret konto og skal være anvendt senest 10 år efter henlæggelsesårets udløb. Henlæggelserne kan som nævnt kun benyttes i forbindelse med anskaffelse af aktiver, der afskrives efter bestemmelserne i lovforslaget om skattefri afskrivninger, og de henlagte beløb skal forlods afskrives på de anskaffede aktiver. Dette vil sige, at almindelig skattefri afskrivning kun kan foretages på anskaffelsessummen, efter at denne er reduceret med det forlods afskrevne henlæggelsesbeløb. Når en henlæggelse er anvendt på

[Finansministeren.]

denne måde, kan skatteyderen på den spærrede konto hæve et beløb, der for regnskabsførende svarer til halvdelen af den anvendte henlæggelse og for andre skatteydere til hele det anvendte beløb.

Når et aktiv, der har været genstand for forlods afskrivning, sælges, skal det forlods afskrevne beløb ved bedømmelsen af, om der foreligger avance eller tab, behandles på ganske samme måde som almindelige skattefri afskrivninger eller — hvis det drejer sig om bygninger — som ekstraafskrivninger.

Hvis henlæggelser til investeringsfonds ikke anvendes til forlods afskrivning inden udløbet af den tidligere nævnte 10 års frist, skal det henlagte beløb, forhøjet med et rentetilæg, indkomstbeskattes i det år, hvori 10 års fristen udløber.

De beløb, der skal indsættes på spærret konto, forrentes med 2 pct. simpel årlig rente, der udbetales samtidig med indskuddet. Denne rentesats er bl. a. fastsat uden hensyn til, at renterne efter forslaget ikke skal indkomstbeskattes.

Henlæggelserne til investeringsfonds vil navnlig i de første år medføre lavere indkomstbeskatning og dermed mindre overskud på statsregnskabet. For at modvirke den deraf følgende forøgelse af likviditeten skal de beløb, der indsættes på spærrede konti i de private banker, efter forslaget overføres til nationalbanken.

I øvrigt må virkningerne af adgangen til at henlægge til investeringsfonds ses i sammenhæng med de foreslåede afskrivningsregler. Med de ret høje beskatningsprocenter, der ofte anvendes på den øverste del af de erhvervsdrivendes indtægter, vil en forholdsvis liberal afskrivningsordning kunne tilskynde til ikke strengt nødvendige investeringer for at opnå skattebesparelse. En adgang til skattefrit at henlægge til senere investering vil på denne baggrund kunne bidrage til, at det i højere grad bliver rent driftsøkonomiske synspunkter, der afgør, hvor meget der skal investeres.

Med hensyn til de mange enkeltheder i

de to omfattende lovforslag skal jeg tildele mig at henvise dels til de meget udførlige bemærkninger, der ledsager selve lovforslagene, dels til den betænkning, der er afgivet af afskrivningsudvalget, og som danner grundlag for forslagene.

Jeg har allerede omtalt, at de to lovforslag har til formål at fremme investeringerne og bidrage til, at disse foretages ud fra sunde økonomiske synspunkter. De to forslag vil imidlertid tillige have andre virkninger, som ikke mindst i den nuværende situation er noget betænkelige. Jeg tænker her på den nedgang i indkomstbeskatningen, som forslagene — og vel navnlig forslaget om investeringsfonds — i første omgang vil kunne medføre. Det er på forhånd umuligt at skønne over, hvilke beløb det vil dreje sig om. Det vil jo i høj grad afhænge af, i hvilket omfang adgangen til skattefrit at afskrive og henlægge vil blive udnyttet, og den foreslåede udvidelse af avancebeskatningen vil vel efterhånden i nogen grad afbøde disse provenutab.

Nedsættelsen i indkomstbeskatningen vil yderligere kunne modvirkes gennem en forbedret ligning af indkomsten.

Ved de to lovforslag gives der jo lempelser i indkomstskatten for en gruppe af skatteydere, hvis indkomster er særlig vanskelige at kontrollere. Det forekommer mig derfor at være et rimeligt krav, at kontrollen med de selvangivne indkomster nu udbygges. Jeg skal i denne forbindelse henvise til det skattereformforslag, der for tiden er til behandling her i tinget. Det indeholder en række bestemmelser, der tager sigte på en mere effektiv ligning, og jeg mener, at de to lovforslag, jeg i dag fremsætter, må føre til, at man tager skattereformforslagets bestemmelser om forbedring af ligningen op til behandling.

Jeg er selvfølgelig klar over, at to så omfattende og vidtrækkende lovforslag næppe vil kunne færdigbehandles her i tinget, inden folketinget opløses i løbet af 2—3 uger. Det har imidlertid ikke været muligt at fremsætte forslagene tidligere; efter at

[Finansministeren.]

afskrivningsudvalget den 18. februar har afgivet betænkning, har der jo måttet gå nogen tid med udarbejdelsen af lovforslagene.

Når jeg — trods det fremrykkede tidspunkt — fremsætter forslagene i dag, er det, fordi jeg mener, at såvel folketinget som offentligheden har krav på snarest at blive gjort bekendt med de regler, der efter forslagene skal anvendes ved indkomstopgørelsen allerede for det år, vi er inde i.

Hertil kommer, at selv om forslagene ikke gennemføres nu, vil deres fremsættelse og behandlingen her i tinget i de kommende uger under alle omstændigheder lette arbejdet, når de formentlig bliver fremsat på ny efter valget.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslagene til folketingets velvillig behandling.

Forslagsstilleren (Søren Olesen): Jeg skal på retsforbundets vegne tillade mig at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om folkeforsikring. (Vedrørende ophævelse af folkepensionens mindstebeløb).*

Det har under hele behandlingen af loven om folkepension været erkendt, at dens gennemførelse ville medføre betydelige udgifter for staten og kommunerne; men siden lovens vedtagelse sidste efterår er der sket en væsentlig forringelse i landets økonomiske forhold, som særlig for landbruget betyder store vanskeligheder, og det må forudses, at disse også vil brede sig til de øvrige erhverv.

Såvel regeringen som folketinget har givet udtryk for, at det i denne situation vil være nødvendigt at undgå alle offentlige udgifter, som ikke er absolut påkrævede og nødvendige. Det må derfor være uforsvarligt, at man under disse forhold pålægger de produktive aldersklasser at udrede et beløb på ca. 60 mill. kr. årlig til medborgere over 67 år, som har en indtægt på 9 000-10 000 kr. og derover. Det er efter vor opfattelse de produktive aldersklassers pligt at sørge for medborgere, der på grund af alder eller invaliditet ikke er i stand til at arbejde, og som ikke har tilstrækkelig indtægt eller formue til eget og familiens underhold. Men det kan aldrig være ret at pålægge de yngre aldersklasser derudover at betale af deres arbejdsindtægt til personer, som kan sikre

sig selv en indtægt på størrelse med en almindelig arbejdsindtægt eller derover, blot fordi vedkommende har nået en alder af 67 år.

Vi foreslår derfor, at bestemmelsen om folkepensionens mindstebeløb ifølge lovens § 39, stk. 2, udgår af loven, og at det bidrag, der efter § 65 A, stk. 3, skal betales af skatteyderne, nedsættes fra 1 pct. til $\frac{1}{2}$ pct.

Der sker ved dette forslag ingen ændring i den indtægtsbestemte folkepension; men hvis man vedtager denne ændring i loven, vil man spare skatteyderne for et beløb, der tidligere er anslået til ca. 60 mill. kr., og man vil lette kommunernes likviditet. Jeg skal derfor på mit partis vegne anbefale forslaget til velvillig behandling og vedtagelse i det høje ting.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Tholstrup, for at han kan fremsætte et tidligere anmeldt forslag til folketingsbeslutning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Tholstrup): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning om iværksættelse af aftrapningen af omsætningsafgiften på tekstilvarer.*

Vi har tidligere stillet forslag om afvikling af tekstilafgifterne. Det resulterede i, at man vedtog at gennemføre en gradvis afvikling, men overlod til ministeren at bestemme tidspunktet. Vi mener, at tidspunktet nu er inde, da den oprindeligt vedtagne lov skulle være udløbet pr. 1. april. Vi vil tilføje, at følger man vort forslag, vil man også befri sig for bekymringer angående sparebeviserne. Tekstilafgifterne blev i sin tid indført for at begrænse købekraften, men har haft en stærk stigning i pristallet til følge, og nu har man igen bekymringer med hensyn til en kommende stigning. Der er ingen tvivl om, at en ophævelse vil bevirke, at priserne på tekstilvarer går ned, og derved medvirke til, at pristallet holdes i ave.

Jeg anbefaler, at man tager velvilligt imod vort forslag.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte forslag til folketingsbeslutning vil blive omdelt.